

Tolletaten

Juridisk divisjon

v/ Pål Hellesylt og Marius Mølmen Moen

Postboks 2103 Vika

NO-0125 OSLO

Saksnr. 2022/32181 – Innspill til høringsnotat - del 2, datert den 30.05.2023

Det vises til tilsendt brev med høringsnotat og tilhørende vedlegg fra Tolletaten vedrørende forslag om utfasing av dagens direktekjøringsordning og innføring av digital melde- og opplysningsplikt. I notatet presenterer Tolletaten en revidert gjennomføringsplan samt endringer i datakravene ved digital innmelding. Tolletaten redegjør for gjeldende prosedyrer og foreslår endringer i vareførselsforskriften, som skal understøtte implementeringen av regelverket.

Flere av innspillene som næringslivet kom med i første høringsrunde har blitt tatt til etterretning av Tolletaten. Mange tilbakemeldinger har blitt hensyntatt og flere spørsmål har blitt besvart. Andre innspill står fortsatt som åpne problemstillinger eller ubesvart spørsmål. Vi forutsetter at disse innspillene blir tatt med videre i andre runde og eventuelle senere høringer som berører de aktuelle temaene. Vi vil derfor ikke gjenta våre momenter fra første høringsrunde, men viser i stedet til vårt forrige innspill datert den 20.09.2022.

Nedenfor finner dere våre innspill til tidslinje, prosedyrer og systemer som blir beskrevet i høringsnotat - del 2. Da fotnotene til teksten ikke ser ut til å ha blitt publisert sammen med notatet, har vi vanskelig kunnet hensynta disse notene i den grad de er av betydning for innholdet.

KONTAKT

Adresse: Postboks 903 Sentrum, NO-0104 Oslo

E-post: firmapost@halvorsen-spedisjon.no

Telefon: (+47) 21 40 39 00

BESØK

Kontor: Prinsens gate 1, NO-0152 Oslo

Nettside: halvorsen-spedisjon.no

Foretaksregister: NO 999 316 751 MVA

A. REVIDERT GJENNOMFØRINGSPLAN

Utvidelse av perioden til forberedelse etter Tolletatens systemer er ferdigstilt

Revidert gjennomføringsplan fra Tolletaten legger opp til utfasing av dagens direktekjøringsordning og innføring av digital melde- og opplysningsplikt den 1. april 2025. Tolletaten mener å imøtekomme næringslivets ønske om minimum 18-24 måneder til forberedelse og hevder flere ganger i notatet at bransjen dermed har fått god tid på seg til å tilpasse sine systemer og rutiner. Her er ett eksempel: «Aktørene har nå rundt to år på seg til å endre systemer og rutiner» (Notat, side 36). Dette stemmer ikke og aktørene har i realiteten betydelig kortere tid på seg enn dette til omstilling.

Tolletaten mottok i første høringsrunde «tydelige tilbakemeldinger på at næringslivet trenger 18-24 måneders planleggings- og tilretteleggingsperiode» (Notat, side 9). Den perioden som næringslivet henviste til, gjaldt tidsrommet fra og med Tolletatens nye systemer og løsninger er gjort tilgjengelig for alle transportmåter og systemleverandørene har utviklet programvare for bruk i virksomhetene. Situasjonen nå er at gjennomføringsplanen er fastsatt før nødvendige systemer og løsninger er presentert for næringslivet. I tillegg har Tolletaten utsatt flere kritiske avklaringer for at næringslivet skal kunne implementere løsningene i et større omfang utover ren testing.

Den nye gjennomføringsplanen legger opp til at lansering av en digital løsning for luftfartøy skal skje den 1. oktober 2023 og fartøy og tog skal skje den 30. april 2024, dvs. ni måneder før utfasing av dagens direktekjøringsordning og innføring av digital melde og opplysningsplikt. Hvis man trekker fra ferieavvikling i Norge og Europa, betyr dette i praksis at næringslivet får ett halvt år på å endre sine systemer og rutiner for å imøtekomme myndighetens krav etter at Tolletatens egne systemer er ferdigstilt. Dette er ikke tilstrekkelig med tid til forberedelse.

Erkjennelse av forsinkelser som følge av nytt Digitoll API og andre hindringer

Erfaringene så langt i prosessen viser at Tolletatens arbeid med utvikling av systemer og løsninger er mer tidkrevende enn opprinnelig planlagt. I tillegg har Tolletaten presentert en ny versjon av API et for Digitoll med vesentlige endringer, hvilket gjør at næringslivet behøver tid til å utvikle ny programvare og revidere rutinene for datautveksling aktørene imellom. Endringene er av en slik karakter, at roller og ansvar i samhandlingen rundt innmeldingen mellom aktørene må revurderes.

Som følge av nytt Digitoll API må oppsett og løsninger som har hittil blitt utviklet av næringslivet for å møte de nye kravene fra Tolletaten dessverre skrotes. Tid og ressurser som hittil har blitt investert i en tidlig fase på forberedelser innebærer et direkte tap for de aktørene i næringslivet, som på Tolletatens oppfordring har vært tidlig ute. Som en konsekvens av dette velger enkelte aktører nå å «sette seg på gjerdet» i påvente av at programvare for neste versjon av Digitoll for bil og ferge er ferdig utviklet av systemleverandørene og kan tas i bruk. Dette vil tidligst skje mot slutten av 2023.

Utover nytt API er det flere hindringer fra myndighetens side som gjør at det for mange aktører vil lønne seg rent økonomisk å vente, da en tidlig implementering kun vil medføre et økt kostnadsnivå og dermed en tappt konkurranseevne ovenfor andre aktører i bransjen. Per i dag kan vi ikke se at en tidlig implementering av Digitoll vil gi noen kostnadsbesparelser eller være et konkurransefortrinn. I tillegg gjennomføres det andre store endringer i samme tidsrom, herunder innføringen av ICS2 og NCTS5, hvis implementering krever både tid og ressurser.

For å kunne få en god implementeringstakt i næringslivet må det presenteres et tydelig regelverk, forutsigbare prosesser og solide systemer. Det må videre være mulig å oppnå reelle besparelser, slik at det skapes et økonomisk insentiv for å ta de nye løsningene i bruk.

KONTAKT

Adresse: Postboks 903 Sentrum, NO-0104 Oslo
E-post: firmapost@halvorsen-spedisjon.no
Telefon: (+47) 21 40 39 00

BESØK

Kontor: Prinsens gate 1, NO-0152 Oslo
Nettside: halvorsen-spedisjon.no
Foretaksregister: NO 999 316 751 MVA

Utsettelse av tidsfrist for utløp av overgangsordning

I vårt innspill til det første høringsnotatet redegjorde vi for det tidkrevende omstillingsarbeidet på næringslivets side og de utfordringene som vi står ovenfor i forbindelse med implementering av det nye regelverket. Vi beskrev forberedelsene som må gjennomføres av logistikkbransjen i Norge, inkludert utvikling av programvare, revidering av rutiner, gjennomføring av organisasjonsendringer og utvidelse av arbeidstider. Vi beskrev også forberedelsene som må foretas av næringslivet utenfor Norge og behovet for justering av store og komplekse forretnings-/datasystemer, blant annet i multinasjonale konsern.

Sett i lys av den tiden det vil ta for både Tolletaten og næringslivet å utvikle systemer og løsninger, anser vi den reviderte tidsplanen som urealistisk. Vi ber derfor Tolletaten utsette tidsfristen som er fastsatt til den 1. april 2025 for overgangsordningen.

B. EKSPORTDEKLARASJON FRA EU

Koordinering av digital innmelding mot AES-innføring i EU på landevei i 2025

En av de største hindringene med henblikk på innføringen av digital melde- og opplysningsplikt og automatiseringen av grensepassering til Norge på vei, er håndtering eksportdeklarasjoner ut av EU. Så lenge Tolletaten (som Tullverkets representant) må registrere majoriteten av disse deklarasjonene manuelt på grensen, må bilene stoppe og avlegge tollkontoret et besøk. Da vil det ikke være noen gevinst for næringslivet å skulle ta i bruk Digitoll.

I forbindelse med oversikten over ulike typer eksportdeklarasjoner som presenteres i vedlegget til høringsnotatet savner vi statistikk som viser antallet av de ulike typene deklarasjoner. Dette vil gi en pekepinn på hvor stor andel av dagens sendinger til Norge på vei, der det faktisk foreligger et insentiv for næringslivet å ta i bruk Digitoll.

Sverige skal etter planen implementere AES (Automated Export System) som er det nye felles eksportsystemet i EU innen utgangen av 2024. Dette systemet vil muliggjøre løsninger for utveksling noe data mellom systemene i Sverige og Norge. Vi opplever ikke – slik Tolletaten hevder i høringsnotatet – at det er «*god sammenheng mellom tidspunktene for implementering av løsning for digital håndtering av eksporter på vegne av EU og Tolletatens forslag om krav til obligatorisk innsending av melde- og opplysningsdata*». (Vedlegg, side 39)

Dersom implementeringen av AES skjer innen utgangen av 2024 og Tolletaten parallelt lykkes med å etablere løsninger med Tullverket for utveksling av data mellom systemene, vil det kun være tre måneder til kravet om digital melde- og opplysningsplikt trer i kraft. Da er det ikke tatt høyde for at det kan forekomme forsinkelser i forbindelse med implementeringen av AES eller datautvekslingen mellom Tolletaten og Tullverket.

De færreste transportører vil se seg tjent med å starte implementeringen av Digitoll før AES er tatt fullt ut i bruk og det er etablert løsninger for datautveksling mellom Tullverket og Tolletaten, som gjør at sjåførene slipper å stoppe på grensen for å registrere eksportdeklarasjonene. Uten denne datautvekslingen medfører Digitoll kun et ekstra arbeid og en nødvendig kostnad for transportør. Det vil heller ikke bidra til en effektivisering av Tolletatens manuelle håndtering på grensen.

Samkjøring mot EUs prosjekt «Smart Border Crossing» i 2026

Når det gjelder EUs prosjekt «Smart Border Crossing» for en smidigere grensepassering på landevei (begge sider av grensen) og kobling av informasjon fra de ulike systemer slik som AES, ICS2 og NCTS, vil dette tidligst kunne implementeres i 2026. Dette forutsetter at det fattes en beslutning i EU om å etablere prosjektet og at utviklingen starter i første halvdel av 2024.

KONTAKT

Adresse: Postboks 903 Sentrum, NO-0104 Oslo
E-post: firmapost@halvorsen-spedisjon.no
Telefon: (+47) 21 40 39 00

BESØK

Kontor: Prinsens gate 1, NO-0152 Oslo
Nettside: halvorsen-spedisjon.no
Foretaksregister: NO 999 316 751 MVA

I lys av denne informasjonen fremstår tidsfristen den 1. april 2024 som Tolletaten har satt for innføring av digital melde- og opplysningsplikt i Norge som prematur. Vi stiller spørsmål ved at Tolletaten ønsker å innføre kravet om digital melde- og opplysningsplikt uten at det i større grad er koordinert opp imot implementeringen av lignende systemer i våre nærmeste naboland og hos våre viktigste handelspartnere. Sett i fra et samfunnsøkonomisk perspektiv påføres norske importører og eksportører betydelige merkostnader som kunne ha vært unngått.

C. KONSEKVENsutredning

Analyse av kostnadmessige implikasjoner for samfunnet

Vi følger Tolletatens betraktninger om de økonomiske og administrative konsekvensene for næringslivet som er beskrevet i høringsnotatet. Vi savner imidlertid en grundigere analyse som viser de samfunnsmessige konsekvensene og kostnadmessige implikasjonene ved utfasing av direktekjøringsordningen og innføring av krav til digital melde- og opplysningsplikt.

Dette er en endring som vil påvirke all varehandel Norge har med utlandet og medføre betydelige kostnader i forsyningskjedene til norske importører og eksportører. Tolletatens tilnærming til implementering av regelverket og definisjon av løsninger vil påvirke konkurransen i hele markedet. Av denne grunn forundrer det oss at det ikke ser ut til å være foretatt en offentlig konsekvensutredning før fastsettelse av Tolletatens gjennomføringsplan for det nye regelverket.

Tolletaten påpeker i beskrivelsen at mange av kostnadene vil være å anse som investeringskostnader. Det er imidlertid ikke til å komme bort i fra at kravene Tolletaten stiller til innmelding og deklarasjon av varer vil innebære flere nye arbeidsoppgaver for transportørene og speditørene, hvorav mange må utføres utenfor ordinære arbeidstider. Dette vil påføre varehandelen som Norge har med utlandet varige tilleggskostnader. Uten en detaljert analyse er det vanskelig å si om de fremtidige samfunnsmessige gevinstene av digitaliseringen vil oppveie de varige kostnadene.

D. FORHÅNDSDEKLARERING I TVINN

Forberedelse for implementering av nytt regelverk i to steg

I stedet for å forskuttere en digitalisering på norsk side av grensen før EU innfører sine nye systemer som muliggjør en elektronisk dataoverføring og automatisert grensepassering, burde Tolletaten fokusere på å tilrettelegge for enklere deklarasjon av varer i TVINN før/ved grensepassering, dvs. det som tidligere ble kalt «direktefortolling». Dette perspektivet er fraværende i høringsnotatet.

For oss som tollrepresentant for en rekke norske importører og samarbeidspartner til mange transportører og speditører, vil gjennomføringen av det nye tollregelverket bestå av to steg:

- 1) Omlegging til forhåndsdeklarasjon (direktefortolling) av alle forsendelser i TVINN og
- 2) Implementering av digital innmelding av alle forsendelser i Digitoll.

Uten omlegging til forhåndsdeklarasjon av forsendelsene i TVINN vil vi ikke kunne starte implementeringen av digital innmelding av forsendelse i Digitoll.

Ved forhåndsdeklarasjon vil Tolletaten få et datagrunnlag til å kunne plukke ut kontrollobjekter uten innmelding i Digitoll, siden alle varer vil være fullstendig deklarasjonert i TVINN. Mye av formålet med digital innmelding vil dermed alene bli oppfylt gjennom bruk av forhåndsdeklarasjon.

Tilrettelegging for forenklet forhåndsdeklarasjon i TVINN

Statistikken som er presentert i vedlegget til høringsnotatet viser at det kun var 13,8 % av samtlige innførselsdeklarasjoner i 2022 som ble håndtert som direktefortolling. Omlegging til forhåndsdeklarasjon er i seg selv et stort prosjekt, men vi har stor tro på at vi skal lykkes med dette

KONTAKT

Adresse: Postboks 903 Sentrum, NO-0104 Oslo
E-post: firmapost@halvorsen-spedisjon.no
Telefon: (+47) 21 40 39 00

BESØK

Kontor: Prinsens gate 1, NO-0152 Oslo
Nettside: halvorsen-spedisjon.no
Foretaksregister: NO 999 316 751 MVA

forutsatt at vi får tilstrekkelig tid og nødvendig støtte fra Tolletatens side. Det fordrer at Tolletaten er beredt til å sette seg ned med transportørene og speditørene i bransjen, for å se nærmere på hvilke forenklinger som er mulige å tilrettelegge for i en overgangsfase uten store investeringer. Tolletaten burde etter vårt syn definere et eget prosjekt med dette som formål.

Som beskrevet i vårt første høringsinnspill opplever vi en del praktiske utfordringer med henblikk på gjennomføring av forhåndsdeklarerer i dag, som vi mener det sammen burde være mulig å finne løsninger på. En av disse utfordringene er det store antallet ekspedisjonsheter som vi fortsatt er nødt til å forholde oss til ved utfylling av tolldeklarasjoner for direktefortolling. Slik vi forstår Tolletaten skal dette antallet nå reduseres og ikke bare i tilknytning til deklarasjoner som registreres i Digitoll, men også til deklarasjoner som registreres kun i TVINN. Denne endringen er etterlenget og bør skje så raskt som mulig slik at vi kan akselerere omleggingen.

Vi ber om at det blir én enkelt ekspedisjonshet for alle forsendelser som går på direktefortolling, uavhengig av hvilket tollsted transportmiddelet ankommer og hvorvidt det er innmeldt i Digitoll.

Fjerning av behov for fremvisning av papirdokumentet med toll ID

En annen utfordringen er behovet for fremleggelse av en forhåndsmelding i papirformat med toll-ID (sekvensnummer i TVINN) og strekkode, slik at transportør kan motta en kvittering fra Tolletaten for godkjent deklarasjon i form av et stempel og signatur ved besøk på tollkontoret på grensen. Her burde det være mulig å tillate at føreren av transportmiddelet fremviser toll ID på en tekstmelding eller i form av en strekkode/QR-kode på mobiltelefon.

Det burde også være mulig for Tolletaten å skrive ut en enkel tollkvittering som føreren av bilen får med seg etter besøk på tollkontoret, som et bevis på godkjent fortolling. Transportør må senere kunne fremlegge et slikt bevis ovenfor Tolletaten, hvis det skulle vise seg at det har skjedd en feil utenfor førerens kontroll. Et eksempel på dette kan være en tastefeil eller systemfeil på Tolletatens side som gjør at importdeklarasjon ikke har blitt godkjent, hvilket av og til kan forekomme.

Dagens opplegg fordrer en utlevering av forhåndsmelding i papirformat med toll ID enten på lastestedet, ved en terminal underveis, hos en speditør på grensen eller i en dokumenthylle på Tolletatens kontor. Dette er unødvendig gammeldags og tungvint. Det gjør at mange aktører heller foretrekker å benytte seg av ankomstmelding eller tollpass i stedet for direktefortolling. Det burde ikke være så vanskelig med noen enkle grep å finne løsninger som kan stimulerer til en omlegging til forhåndsdeklarerer av langt større volumer enn i dag, hvilket vil være et viktig skritt på veien for å oppfylle Tolletatens målsetninger. Her har vi flere konkrete ideer som vi gjerne deler med Tolletaten.

Vi er innforstått med at digital innmelding av forsendelsene vil løse de utfordringene som her skisseres, men erfaringene så langt i denne prosessen gjør at vi tror både Tolletaten og næringslivet må forberede seg på å leve med to parallelle løp i for grensepassering i flere år fremover. Dette gjelder uavhengig av ambisjonene som Tolletaten har presentert i gjennomføringsplanen, hvilket også bekreftes også i høringsnotatet: *Det vil en god stund fremover måtte opereres med to løp i samme transportstrøm; et hvor informasjon behandles digitalt med automatisert grensepassering og et hvor informasjon må behandles manuelt av tollere.* (Notat, side 38)

Videreføring av to parallelle løp for grensepassering over en lengre periode

Ved forhåndsdeklarerer av varer vil Tolletaten motta detaljerte opplysninger om forsendelsene (varelinjenivå) via TVINN. Grunnlaget for å kunne foreta en risikovurdering er derfor etter vårt syn fullt ut til stede, selv om digital innmelding og automatisert grensepassering ikke finner sted. Sistnevnte vil uansett ikke kunne oppfylles før EU har innført sine nye tollsystemer og den nødvendige datautvekslingen mellom Tolletaten og Tullverket er på plass. Med andre ord, Tolletaten burde i en overgangsperiode ha all interesse av å understøtte omleggingen til forhåndsdeklarerer.

KONTAKT

Adresse: Postboks 903 Sentrum, NO-0104 Oslo
E-post: firmapost@halvorsen-spedisjon.no
Telefon: (+47) 21 40 39 00

BESØK

Kontor: Prinsens gate 1, NO-0152 Oslo
Nettside: halvorsen-spedisjon.no
Foretaksregister: NO 999 316 751 MVA

E. GRUNNLAGSDOKUMENTASJON

Åpning for bruk av Tolletatens dokument API ved deklarerer i TVINN

I vedlegget til høringsnotatet beskriver Tolletaten gjeldende rett vedrørende grunnlagsdokumentasjon og behov for tilgang til å kunne se slik dokumentasjon «for å kunne verifisere at opplysninger i deklarasjoner er riktige.» (Vedlegg, side 34) Videre beskriver Tolletaten at det er «utviklet en API-løsning som gjør det mulig å levere dokumenter digitalt i forbindelse med deklarerer. Løsningen kan brukes for levering av alle typer grunnlagsdokumentasjon i pdf-format. Dokumenter som leveres via API-løsningen slettes når Tolletaten ikke lengre har behov for å oppbevare opplysningene.» (Vedlegg, side 35)

Tolletaten er tydelige i høringen på at det ikke anses formålstjenlig i et digitalt løp å samle inn all grunnlagsdokumentasjon, fordi dette vil gi uforholdsmessig store mengder dokumentasjon som Tolletaten ikke vil kunne benytte systematisk. Tolletaten foretrekker i stedet å kunne etterspørre dokumentasjon i de tilfellene der det er aktuelt og viser til en tilsvarende ordning i EU.

Vi er innforstått med at Tolletaten kun i enkelte tilfeller ønsker å foreta en dokumentkontroll, men setter likevel pris på muligheten som Tolletaten tilbyr for å kunne laste opp dokumentasjon for samtlige deklarasjoner. Dette er en mulighet som vi som tollrepresentant ønsker å benytte oss av både ved forhåndsdeklarerer i TVINN og innmelding av sendinger i Digitoll. Dokument API'et er frikoblet fra Digitoll-systemet. Vi ser derfor ingen grunn til at det ikke også skal kunne benyttes ved deklarasjon av sendinger uten digital innmelding.

Tilrettelegging for færre iterasjoner i forbindelse med dokumentkontroll

Innsendelse av grunnlagsdokumentasjon sammen med tolldeklarasjon vil effektivisere Tolletatens prosesser relatert til dokumentkontroll og bidra til raskere behandling av deklarasjonene, fordi dokumentene blir tilgjengeliggjort umiddelbart. Mengden dokumentasjon burde i så hensende ikke være et tema, da lagringskapasitet i dag er en nærmest ubegrenset vare og dokumentasjonen uansett vil bli slettet etter noen dager.

Tollinspektør vil kunne hente frem de aktuelle dokumentene relatert til en deklarasjon ved å foreta et enkelt søk mot dokument API'et og uten å måtte be om innsendelse i en særskilt melding. Dette reduserer antallet iterasjoner mellom partene og gjør at vi som tollrepresentant slipper å sitte parat til å sende inn dokumentasjon på forespørsel, - også utenfor ordinær kontortid. Sistnevnte gjelder spesielt dersom varene er forhåndsdeklarerert og transportmiddelet ankommer norsk grense på kvelds- eller nattestid.

En forutsetning for anvendelse av Tolletatens API-løsning for dokumenter er naturligvis, at tollinspektørene i vareførselsdivisjonen gjøres kjent med løsningen og vet at det skal foretas et søk i systemet før forespørsel om innsendelse grunnlagsdokumentasjon. Dette søket kan integreres i TVINN, slik at tollinspektøren automatisk ser om det er lastet opp grunnlagsdokumentasjon i tilknytning til den aktuelle tolldeklarasjonen.

Tillatelse til utvidet bruk av proforma faktura ved fortolling

Tolletaten kommer i vedlegget til høringsnotatet med flere nyttige presiseringer med henblikk på bruken av handelsfaktura versus proforma faktura som grunnlagsdokumentasjon ved fortolling. Presiseringene er i tråd med vår forståelse av dagens praksis. I forbindelse med utfasing av direktekjøringsordningen og innføring av digital melde- og opplysningsplikten ber vi Tolletaten vurdere å tillate en utstrakt bruk av proforma faktura for å bedre tilrettelegge for deklarerer av varer før/ved ankomst til norsk grense.

KONTAKT

Adresse: Postboks 903 Sentrum, NO-0104 Oslo
E-post: firmapost@halvorsen-spedisjon.no
Telefon: (+47) 21 40 39 00

BESØK

Kontor: Prinsens gate 1, NO-0152 Oslo
Nettside: halvorsen-spedisjon.no
Foretaksregister: NO 999 316 751 MVA

Erfaring så langt under forberedelsene tilsier at store internasjonale konsern i våre nærmeste naboland ikke har mulighet til å endre sine globale ERP-systemer og rutiner for fakturautstedelse, som følge av et nytt norsk lovverk: Handelsfaktura vil normalt først utstedes *etter* lasting, når endelige opplysninger om varer og vekt foreligger. Hvis lasting skjer på ettermiddag eller kveld vil handelsfaktura først produseres neste arbeidsdag, og i tilfelle lasting på fredag først etter helgen. Når lastestedet kun ligger noen timer unna norsk grense vil bilen - med dagens direktekjøringsordning - allerede ha ankommet leveringsstedet i Norge og ha losset varene *før* handelsfaktura foreligger.

Kravet til handelsfaktura gir mening for å sikre korrekte deklarasjonsdata, men vil medføre innskrenkede lastetider i våre naboland og ekstra kostnader i form av ventetider. Det vil være en stor ulempe for både leverandører, varemottakere og transportører.

Vi er av den oppfatning av at proforma faktura bør kunne aksepteres i de tilfellene der leverandøren av varen kan bekrefte, at varer og vekt ikke vil endre seg ved lasting på transportmiddelet. Enkelte leverandører påfører eksempelvis proforma faktura en skriftlig erklæring allerede i dag, som bekrefter dette forholdet. Proforma faktura må naturligvis også ha en synlig lenke til handelsfaktura i form av for eksempel et kontrakts-, oppdrags- og/eller sendingsnummer.

Dersom Tolletaten åpner opp for utvidet bruk av proforma faktura som grunnlagsdokumentasjon, vil dette gjøre at logistikkbransjen enklere kan imøtekomme kravet om forhåndsdeklarerer av varer. Gyldig dokumentasjon ved en senere etterkontroll av virksomhetens innførselsdeklarasjoner vil selvfølgelig fortsatt være handelsfaktura. Det må være virksomhetens ansvar å kontrollere at det ikke forekommer avvik mellom fakturaene og eventuelt foreta innsendelse av en endringsmelding, dersom avvik avdekkes.

F. AVVIKSHÅNDTERING

Avklaring av prosedyrer for avvikshåndtering forut for implementering i stor skala

Næringslivet savner fortsatt svar fra Tolletaten på flere av de konkrete problemstillingene som ble adressert i høringsnotat - del 1 som gjelder håndtering av avvik ved grensepassering. Tolletaten skriver i høringsnotat - del 2 at de skal komme tilbake til disse temaene i et nytt høringsnotat i begynnelsen av 2024. For næringslivet er disse temaene kritisk å få avklart før implementering av nye prosesser og rutiner som berører mange ulike aktører i forsyningskjeden.

Vurdering av alternative løsninger for deklarasjon av sendinger med mangelfulle data

Selv om Tolletaten nå har fjernet enkelte av opplysningskravene for deklarasjon av varer til innlegg på tollager, vil denne ordningen ikke være en løsning for å håndtere sendinger som ankommer landet med manglende og ufullstendig dokumentasjon. Vi ber i stedet Tolletaten utrede muligheten for en type tolldeklarasjon i to trinn, der foreløpige opplysninger legges inn i en «ankomstdeklarasjon» og fullstendige opplysninger kompletteres i en «frigivelsesdeklarasjon.» Denne løsningen vil blant annet muliggjøre bruk av proforma faktura i påvente av handelsfaktura.

Vi forstår at en slik løsning som her er skissert vil kreve grundig utredning og den vil innebære justeringer av eksisterende lovverk og tekniske systemer. Vi er imidlertid bekymret for redusert kvalitet på innsendte tolldata, dersom transportmidlene ikke får passere grensen eller losse varene ved ankomst til landet uten at varene er deklarerert til fri disposisjon eller som innlegg på tollager. Redusert datakvalitet kan neppe være myndighetenes hensikt med innføring av det nye regelverket.

Håndtering av økt antall endringsmeldinger på Tolletatens side

I høringsnotatet beskriver Tolletaten bruken av endringsmelding (tidligere kalt omberegning) for å korrigere deklarasjoner etter ankomst. I praksis vil dette bety at det må utføres to stykk deklarasjoner for mange sendinger, der de i dag kun sendes inn en enkelt deklarasjon etter at komplett dokumentasjons- og datasett er mottatt. Tolletaten må følgelig belage seg på at omfanget av endringsmeldinger vil øke betraktelig og se på intern kapasitet for å håndtere disse meldingene.

KONTAKT

Adresse: Postboks 903 Sentrum, NO-0104 Oslo
E-post: firmapost@halvorsen-spedisjon.no
Telefon: (+47) 21 40 39 00

BESØK

Kontor: Prinsens gate 1, NO-0152 Oslo
Nettside: halvorsen-spedisjon.no
Foretaksregister: NO 999 316 751 MVA

Med henblikk på håndteringen av endringsmeldinger vil det sannsynligvis være uhensiktsmessig at to forskjellige avdelinger internt i Tolletaten skal behandle deklarasjon av den samme sendingen. Dersom dagens organisering av Tolletaten fastholdes vil dette kunne skje, hvilket neppe vil være særlig effektivt. Ved innsending av endringsmelding ved utførsel av varer, byr dette på utfordringer allerede i dag.

G. TOLLFORSEGLING

Mulighet for fjerning av tollforsegling for Autoriserte mottakere

Med henblikk på innføringen av automatisert grensepassering må Tolletaten tilrettelegge for at «Autoriserte mottakere» av transittdeklarasjoner har mulighet å fjerne tollforsegling for å unngå unødvendig stopp på grensen. Dette er praksis i flere andre europeiske land og burde også kunne la seg innføre i Norge. Vi ber Tolletaten foreta endringer i gjeldende regelverk for å kunne tilrettelegge for en slik løsning.

I denne forbindelse ville vi som tollrepresentant finne det hensiktsmessig om Tolletaten kunne publisere en liste som viser virksomheter som har status som «Autoriserte mottakere», lik den listen som Tolletaten i dag publiserer over «Godkjente eksportører» via sin nettside.

H. EKSPORTDEKLARASJON FRA NORGE

Revisjon av regelverk og rutiner ved utførsel av varer

I forbindelse med Tolletatens gjennomgang av forskjellige typetilfeller i deklarasjonsplikten i høringsnotatets vedlegg beskrives også prosedyren utførsel av varer.

I henhold til gjeldende regelverk skal eksportdeklarasjon skje «*i så god tid at tollmyndighetene kan undersøke varene før de lastes inn i transportmiddelet*». (Vedlegg, side 30) Det er dessverre ikke til å komme ifra at dette kravet går på tvers av gjeldende praksis i mange bransjer. Ved lasting av bulkleveranser eller ferskvarer (f.eks. fisk) er det vanskelig for eksportøren av varen å overholde kravet, da grunnlagsdokumentasjon for deklarasjon først vil bli produsert etter lasting når korrekte vekter og riktige antall varer som sendes med transportmiddelet er endelig fastsatt. Det er heller ikke uvanlig at ferskvarer sendes av sted i retning grense *før* varene har blitt solgt til utlandet.

Vi ber derfor Tolletaten vurdere om regelverket på dette punktet er hensiktsmessig utformet eller om lovteksten bør endres, slik at eksportdeklarasjon skal utføres i så god tid før utpassering at Tolletaten kan stoppe transportmiddelet på norsk grense for å undersøke godset. Slik loven er lagt opp i dag kan det late til at Tolletaten ønsker å kunne kontrollere varene på avsenders lager, men for alle praktiske formål vil det være mer effektivt å kontrollere varene på grensen ved Tolletatens kontor.

Behandling av endringsmelding for utførsel umiddelbart etter innsendelse

Uavhengig av hva Tolletaten kommer frem til i sin vurdering skal næringslivet etterleve regelverket. En streng håndhevelse av dagens regelverk vil innebære produksjon av faktura og eksportdeklarasjon *før* lasting av varene. Dette vil i så fall medføre behov for innsendelse av senere endringsmelding med korrekte vekter og riktige antall varer, hvilket innebærer til sammen to stykk deklarasjoner for mange sendinger. Dette er neppe ønskelig fra Tolletatens side.

Allerede i dag utgjør treg behandling og godkjenning av endringsmelding som sendes inn ved utførsel av varer en betydelig utfordring for logistikkbransjen, da registrering og verifisering av riktig eksportdeklarasjon er nødvendig ved utførsel fra Norge. Mange transportører og speditører har omgått dette problemet ved å utarbeide og sende inn en helt ny eksportdeklarasjon i TVINN og senere søke om sletting av den opprinnelige deklarasjonen. Dette mener vi er en uheldig praksis.

Vi ber Tolletaten dedikere tilstrekkelig med ressurser i fremtiden for en rask behandling av alle typer endringsmeldinger, - uavhengig av om det er snakk om innførsel eller utførsel.

KONTAKT

Adresse: Postboks 903 Sentrum, NO-0104 Oslo
E-post: firmapost@halvorsen-spedisjon.no
Telefon: (+47) 21 40 39 00

BESØK

Kontor: Prinsens gate 1, NO-0152 Oslo
Nettside: halvorsen-spedisjon.no
Foretaksregister: NO 999 316 751 MVA

Vi ser for øvrig frem imot Tolletatens utvidelse av Digitoll til å omfatte mulighet for digital innmelding ved utførsel av varer. Dette vil bli langt enklere å innføre enn digital innmelding ved innførsel av varer, fordi kontroll med grunnlagsdokumentasjon og transportopplysninger ligger innenfor Norges grenser.

Deklarering av forsendelser i direkte transitt for utførsel til utenlandsk fartøy

Med henblikk på utførsel av varer har vi også et lite apropos ved varer som sendes i transitt via Norge til utenlandske fartøy: Tolletatens beskrivelse av prosedyrene i vedlegget til høringsnotatet innebærer, at det først må utarbeides en innleggsdeklarasjon av varene på et tollager ved ankomst til norsk grense. Deretter må det utarbeides en utførselsdeklarasjon fra tollageret til fartøyet for de samme varene. Dette innebærer to deklarasjoner i fremtiden mot én deklarasjon i dag.

Vi ber Tolletaten vurdere å tilrettelegge for at det kan lages én utførselsdeklarasjon direkte mot innpasseringsstedet, der varene tillates transportert videre til utpasseringsstedet.

I. DIGITOLL

Avstemt beskrivelse av datakravene opp imot de ulike nivåene i Digitoll-meldingen

Tolletaten foreslår i høringsnotatet flere endringer i kravene til opplysninger som skal leveres i melde- og opplysningsplikten. Det er også innført et nytt nivå på manifestet som skal fylles ut for hver transport og som datakravene er knyttet opp imot. Her er det dessverre ikke samsvar mellom beskrivelsen i høringsnotatet og vedlegget. I høringsnotatet er det beskrevet to nivåer, mens i vedlegget og Digitoll API v2 er det beskrevet tre nivåer. Vi har forstått det slik at det er tre nivåer som er korrekt, men dette fremstår som forvirrende. Tolletaten oppfordres til å avstemme fremtidig beskrivelse av ulike nivåer og opplysningskrav.

Standardisering av overordnet varebeskrivelse ved digital innmelding

Vi anser det som positivt at Tolletaten etter en ny vurdering har kommet til at det ikke bør innhentes opplysninger om den enkelte vare (varelinjenivå), men at det vil være tilstrekkelig med en overordnet varebeskrivelse. Dette gjør at næringslivet unngår å måtte legge inn identiske opplysninger i to forskjellige systemer. Tolletaten definerer i høringsnotatet flere kriterier for hvordan varebeskrivelsen skal fremstå på forsendelsesnivå. I denne forbindelse ber vi Tolletaten predefinere varekategorier for å sikre ensartet og presis informasjon som oppfyller kriteriene i stedet for å benytte et fritekstfelt. Dette vil også forenkle utfyllingen av manifestet ved innmelding.

Inkludering av leverandører av transportstyringssystemer i Digitoll-utvikling

Samtidig med publisering av høringsnotatet presenterte Tolletaten ett nytt Digitoll API som skal understøtte de foreslåtte endringene i datastrukturen. I den forbindelse fremhever Tolletaten at *«det er et begrenset antall systemleverandører som leverer løsning for overføring av data maskin-til-maskin. Utviklingen kan vise seg å være tidkrevende, siden samme løsning ikke alltid kan implementeres hos alle aktørene (avhengig av egne fagsystemer). Tolletaten vil fortsette dialogen med systemleverandørene for å sikre at API-løsninger er på plass i god tid før 1. april 2025»* (Notat, side 11).

Siden kravet til en detaljert beskrivelse av godset på varelinjenivå er utgått er det ikke lenger like naturlig, at det er systemleverandørene av programvare for fortollingsløsninger som skal levere systemstøtte for Digitoll. I stedet vil det nok være mer nærliggende for systemleverandørene av programvare for transportstyringssystemer (Transport Management Systems) å ta denne oppgaven. I den forbindelse er vi bekymret over at Tolletaten utelukkende ser ut til å ha invitert leverandører av fortollingsløsninger til ressursgruppen for Digitoll. Vi spør oss derfor om Tolletaten i dialogen med systemleverandører har truffet riktig målgruppe.

KONTAKT

Adresse: Postboks 903 Sentrum, NO-0104 Oslo
E-post: firmapost@halvorsen-spedisjon.no
Telefon: (+47) 21 40 39 00

BESØK

Kontor: Prinsens gate 1, NO-0152 Oslo
Nettside: halvorsen-spedisjon.no
Foretaksregister: NO 999 316 751 MVA

Vi håper at Tolletaten vil invitere systemleverandører av transportstyringssystemer til deltakelse i utviklingen av Digitoll. Vi tror denne typen systemleverandører vil kunne bidra til å tilrettelegge for en bred implementering av Digitoll blant mange aktører i logistikkbransjen. De vil også kunne sikre en sunn konkurranse i markedet, når det gjelder prisen som må betales for installering, integrasjon og anvendelse av programvare. Vi mistenker at mange potensielle leverandører av relevante datasystemer både i Norge og utlandet i dag er ukjente med Digitoll, og hittil ikke har fått anledning til å konkurrere om å levere løsninger.

Etablering av web-grensesnitt for Digitoll

Meldingen om ankomst skal leveres til Tolletatens datasystem i et API-grensesnitt som muliggjør en automatisk sammenstilling av data fra ulike systemer før innsendelse. Tolletaten har valgt å ikke prioritere utvikling av et web-grensesnitt med et skjema, der opplysningene tastes inn manuelt. Begrunnelsen for denne prioriteringen er at det vil være ressurskrevende for næringslivet å legge inn data i et web-grensesnitt. Det argumenteres videre med at aktører uten tilgang til en API-løsning kan benytte seg av en medhjelper, dvs. kjøpe tjenesten av en representant.

Vi er uenige i Tolletatens vurdering når det kommer til utvikling av et web-grensesnitt. Tolletaten kan ikke vurdere på vegne av næringslivet, hvilken implementasjon av Digitoll som passer best for hver aktør. Dette må det være opp til den enkelte virksomhet å definere selv.

Et web-grensesnitt vil være en lavterskel variant for flere aktører å komme i gang med Digitoll. Det ville gi virksomhetene en mulighet til å teste bruken av systemet og definere en prosess for innsamling og innmelding av nødvendige data som Tolletaten etterspør. Erfaringene med anvendelsen av et web-grensesnitt ville kunne danne grunnlag for virksomhetenes vurdering av hvorvidt man skal 1) fortsette med en web-basert prosess, 2) gå til innkjøp av IT-systemstøtte, eller 3) integrere API-et direkte i interne løsninger / utvikle egen programvare.

Tilbud til næringslivet om et web-grensesnitt vil dessuten gi mindre aktører både i Norge og utlandet som kun har sporadisk innmelding av sendinger en mulighet til å håndtere innmeldingen selv, hvilket vil bidra til økt konkurranse og lavere priser på meldetjenesten.

Ved ikke å tilby et web-grensesnitt tvinger Tolletaten transportører og speditører fra aller første stund til å enten kjøpe programvare fra en systemleverandør eller utvikle en egen applikasjon, begge deler til en høy kostnad. Denne beslutningen må tas uten at man har fått muligheten til å vurdere hva som er virksomhetens reelle behov og hvilken løsning som vil være lønnsom for forretningen. Ettersom det ikke er gitt hvilken aktør i forsyningskjeden som skal/bør stå for innmeldingen, gjør dette at flere aktører vil oppleve at man må kjøpe systemer som det ikke er sikkert man får brukt for eller som betaler seg.

I forbindelse med en såpass stor samfunnsendring som det her er snakk om, mener vi at det ikke er et argument at Tolletaten mangler kapasitet eller ressurser til å utvikle et web-grensesnitt.

Utarbeidelse av prosessdokumentasjon og endringslogg for Digitoll API

Harald Halvorsen Spedisjon AS er godkjent som «digital samhandler» av Tolletaten og valgte på grunnlag av det forrige API'et å utvikle en applikasjon for Digitoll som er integrert med våre egne systemer. I tillegg til å lese høringsnotatet og vedlegget har vi derfor med stor interesse studert det nye API'et som har blitt presentert.

I den forbindelse ønsker vi å bemerke at vi på generelt grunnlag finner dokumentasjonen av det nye API'et relativt tynn, sett i fra en programutviklers ståsted. Det fantes ingen logg som beskrev endringene i forskjellige utgaver av v1-API'et og det ser heller ikke ut til å eksisterere for v2-API'et. Det er riktignok en beskrivelse av endringene mellom v1 og v2. De nye endepunktene movement-presentation og movement-routing er nesten utelukkende beskrevet på et teknisk nivå.

KONTAKT

Adresse: Postboks 903 Sentrum, NO-0104 Oslo
E-post: firmapost@halvorsen-spedisjon.no
Telefon: (+47) 21 40 39 00

BESØK

Kontor: Prinsens gate 1, NO-0152 Oslo
Nettside: halvorsen-spedisjon.no
Foretaksregister: NO 999 316 751 MVA

Vi ber om at det utarbeides utfyllende dokumentasjon for Digitoll API'et. Det burde for eksempel foreligge BPMN-diagrammer eller lignende som definerer opp hvordan de forskjellige aktørene i prosessen er tenkt å skulle samhandle med hverandre og Tolletaten. Videre burde det beskrives hvor de forskjellige endepunktene (eksempelvis TVINN, movement-road, movement-presentation og movement-routing) skal benyttes.

Omlegging av systemer og prosesser i næringslivet tilknyttet Digitoll

For vår del som opptrer utelukkende som en tollrepresentant og som sitter med interne IT-ressurser, er det ikke integrasjon av Digitoll API'et som vi bekymrer oss mest for. Den største utfordringen vil være omlegging av rutineene i forsyningskjeden, for å sikre innsamling og formidling av nødvendige data og dokumentasjon som skal meldes inn løsningen til riktig tid. For at vi skal kunne lykkes med disse endringene trenger vi tid til å samle innspill fra leverandører, transportører og varemottakere i både inn- og utland, slik at vi kan tilrettelegge for en smidig og effektiv prosess.

I vedlegget til høringsnotatet understreker Tolletaten følgende: *«Samspillet mellom de ulike aktørene er viktig for å få på plass nødvendige endringer både på rutine- og systemsiden. Dette må aktørene selv håndtere. Aktørene bør opprette en tett dialog med samarbeidspartnere om utveksling av nødvendig informasjon som kreves i forbindelse med oppfylging av tollregelverkets plikter.» (Vedlegg, side 16)*

Sammen med DSV Road AS og Freja Transport & Logistics AS har Harald Halvorsen Spedisjon AS tatt initiativet til å etablere en åpen og felles elektronisk meldingsstandard for advisering av fortollingsoppdrag i næringslivet. Dette initiativet springer ut av en erkjennelse av at Tolletaten ikke kommer til å tilrettelegge for en enkel meldingsutveksling mellom utsteder av manifest og deklaratant av varene i rammene av Digitoll-løsningen, hvilket næringslivet ville kunne ha hatt stor nytte av. Med krav til deklarerings av varene før/ved ankomst vil ledetidene mellom aktørene i fremtiden bli så korte, at bransjen er avhengig av en felles form for meldingsutveksling.

Stiftelsen Norstella jobber for å fremme bedre, økt og enklere samhandling mellom offentlig og privat sektor. Norstella har nå som en uavhengig og nøytral aktør ovenfor næringslivet påtatt seg ansvaret å stå som eier av prosjektet og forvalter av standarden. Det har gått over ni måneder siden vi begynte å jobbe med dette initiativet til vi har klart å samle tilstrekkelig støtte og nødvendig midler, slik at Norstella nå i høst kan starte utviklingen av den elektroniske meldingsstandard.

Etter publisering må systemleverandørene investere tid og ressurser utvikle IT-programvare som understøtter meldingsstandard og integrere denne programvaren opp imot eksisterende systemer. Med andre ord, vi vil nok først se resultatet av dette arbeidet en gang i løpet av 2024. Dette illustrerer tiden som det tar for næringslivet utvikle nye løsninger for å imøtekomme myndighetenes krav, - og her er det kun snakk om svært enkel standard for utveksling av elektroniske meldinger.

Tolletaten har valgt å overlata en stor del av systemutviklingen til næringslivet selv, men gir med den reviderte gjennomføringsplanen virksomhetene liten tid til å forberede seg og finne gode løsninger. Vi mener det er svært optimistisk av Tolletaten å forvente at samarbeidspartnere i forsyningskjeden som ofte er konkurrerende virksomheter, skal etablere felles løsninger. I sin fastsettelse av tidsfrister og tilrettelegging av systemer må Tolletaten derfor sikre at man som offentlig myndighet ikke bidrar til uheldig konkurransevridning i markedet.

Som beskrevet i vårt første høringsinnspill slutter vi aktivt opp om Tolletatens målsetninger og visjoner for fremtidig innførsel av varer til Norge med utgangspunkt i ny lovgivning som trådte i kraft den 01.01.2023. Betrachtingene, anmodningene og spørsmålene i dette innspillet berører derfor først og fremst veien frem imot et felles mål.

KONTAKT

Adresse: Postboks 903 Sentrum, NO-0104 Oslo
E-post: firmapost@halvorsen-spedisjon.no
Telefon: (+47) 21 40 39 00

BESØK

Kontor: Prinsens gate 1, NO-0152 Oslo
Nettside: halvorsen-spedisjon.no
Foretaksregister: NO 999 316 751 MVA

Tolletatens gjennomføringsplan er urealistisk og vil by på store utfordringer å innfri både for alle involverte aktører, inkludert Tolletaten selv. Planen gir ikke næringslivet tilstrekkelig med tid til omstilling etter at Tolletatens systemer er ferdigstilt. Den er i liten grad koordinert opp imot innføringen av EUs digital systemer og inngåelse av internasjonale avtaler for datautveksling som kan bidra til automatisert grensepassering. Dette gjør at insentivene for næringslivet bortfaller og innføringen av Digitoll oppleves derfor som prematurt.

I stedet for å forsere innføring av digital melde- og opplysningsplikt på en side av grensen bør Tolletaten understøtte en lengre overgangsfase med to parallelle løp, det vil si både manuell og automatisert ekspedering. Ved å gå i dialog med næringslivet og tilrettelegge for forenklinger som stimulerer til deklarerer av et større antall forsendelser til fri disposisjon før/ved grensepassering, vil Tolletaten bidra til en raskere implementering av det nye regelverket. Her er det et stort potensial.

Med forhåndsdeklarerer av et større antall forsendelser i TVINN vil Tolletaten gradvis oppnå økt informasjonsfangst før ankomst og redusert bruk av direktekjøring. Tolletaten vil få bedre tid til å utvikle en Digitoll-løsning for alle transportmåter som ikke bare inkluderer digital innmelding av data, men som også gir automatisert grensepassering og reelle kostnadsbesparelser for næringslivet.

I forbindelse med den videre utviklingen av Digitoll oppfordrer vi Tolletaten til å involvere systemleverandører av transportstyringssystemer. Tolletaten må sørge for at API'et blir grundig dokumentert, slik at både IT-leverandører i dagens bransje og andre uavhengige IT-leverandører kan levere løsninger til markedet. Lansering av et Digitoll web-grensesnitt vil gi aktørene i næringslivet muligheten til å teste løsningen og skape et bedre beslutningsgrunnlag før virksomhetene går til innkjøp av kostbar programvare eller beslutter seg for å utvikle egne applikasjoner.

Tolletaten og logistikkbransjen er gjensidig avhengig av hverandre for å klare det løftet som vi står ovenfor i de neste årene. Vi håper derfor at Tolletaten tar dette høringsinnspillet til etterretning og tar kontakt med oss ved behov for ytterligere utdypning av våre synspunkter. Vi kommer gjerne med flere forslag og erfaringer i andre og mere uformelle fora.

Med vennlig hilsen,

Harald Halvorsen d.y.
Daglig leder

E-post: harald4@halvorsen-spedisjon.no
Telefon: (+47) 99 78 57 79

Om virksomheten

Harald Halvorsen Spedisjon AS er uavhengig spesialist på tollbehandling av varer ved import og eksport. Ut ifra våre kontorer i Oslo bistår vi store og små virksomheter over hele landet og har aktiviteter mot de fleste tollsteder langs norsk grense. Vi tilbyr en omfattende portefølje av tollrelaterte tjenester og har lang erfaring med fortolling av ulike typer produkter. Virksomheten besitter en særskilt ekspertise på næringsmidler og restriksjonsbelagte varer. Harald Halvorsen Spedisjon AS skiller seg fra mange andre aktører i spedisjonsbransjen ved utelukkende å opptre som tollrepresentant. Selskapet hverken formidler eller selger utenlands frakttjenester.

KONTAKT

Adresse: Postboks 903 Sentrum, NO-0104 Oslo
E-post: firmapost@halvorsen-spedisjon.no
Telefon: (+47) 21 40 39 00

BESØK

Kontor: Prinsens gate 1, NO-0152 Oslo
Nettside: halvorsen-spedisjon.no
Foretaksregister: NO 999 316 751 MVA